

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Feria q[ua]rta in capite ieunij. Textus eua[n]ge. Mat. vi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](#)

Feria. III. in capite iejunii

ostederet defectum nature: et tunc cognoscat
gratia maiestatem. Hec ille. Quid interrogat ut
eum magis accedat suspicatur ad desiderium
sanitatis: et sequitur gratia habeat eum bene
ficium. At ille dixit. donec vtrideam? Tunc ad eis
voles se deum onderecurare eum voluit ipsa
tua et propria autoritate. Unde sequitur (Et dicit illi
Iesus Respicere) Scidu tamen quod licet
eis omnia posset: non ex arguitate regrebat
aliquam dispositionem in recipientibus eius beneficia
Iesus sequitur (fides tua te saluum fecit) dispositio
nem. sed et congrueret. Fides enim est sic basi q
ex fonte divinitatis haurium garam et benefici
tia. id quanto fuerit maior ratio magis hau
rit. Cirillo. Diffundit gratia quia suscepit fid
es: sicut ex aliquo fonte hic quodque puto val
ens modicum aquae hauriunt: hic vero maioribus
multum: fonte non distinguuntur mensuras. et si
cut enim fenestrarum quod aguntur magis vel mihi
mus splendoris solis infundit: ita enim capaci
tate intentioris haurit gratia. Hec ille (Et co
festim videtur sic clarius) quod vnde videtur potu
isset per naturam. Sicut enim ars non per equari
nature cogando: ita neque natura domino. Unde
nunquam fuit visus ita clarus sic ille quem deo
dit enim Christus et secundum Thomam. (Et sequitur il
lum magnificatio dei) Ex quo per ipsum Cirillo quod
sanctus erat in corpe et in spiritu. Sed hic mouet
Christus questionem. Quare promiscuitus sequitur se: non
aut demoniacum liberatur sequitur voluntate: ut
Lucas viij. Eead haec Christus dicit. Neutrum
irrationaliter puto. Demoni acutus enim mittit per
conem ut ex sua persistencia benefactor est perdicet.
Erat enim excellens miraculorum: propheta: vide
re sane mentis effectum. Ecce vero probatur sequitur
quod hierosolyma ascenderat: per cruce pectorum
altum mysterium: ut recetem benevolentiam miracu
li mentionem non existimaret enim iustitiae po
tius quam misericordia pati. Hec ille. (Et omnis
plebs ut videtur) miraculum taglio suum (redit
laude deo) magnificando deum et gloriam eius.

Allegorice et anagogice prout ex dictis
Moraliter vero significatur quod Gregorius expedit
mi dices. Cum adhuc turbas phantasmata
in ozone patimur: Iesum aliquatenus trans
eunt sentimus. Cum vero ozoni vehementer
insistimus: deinde in corde figuris: et lux amissa
reparab. Hec ille.

Feria quarta in capite iejunii.

Textus euangelicus. Mat. vi.

c. **V**nde iejunantis nolite
fieri sicut hypocrite tri
stes. Exterminat enim
facies suas: ut pareat
homini ibi iejunantes. Amen di
co vobis: quod receperunt mercedem
sua. Tu autem cum iejunas vngue ca
put tuum: et facies tuam laua: ne vi
dearis hoib[us] iejunans. Super quo
quod est in abscondito. Et parcer tu
quod videt in abscondito reddet tibi
Nolite thesaurezare vobis the
sauros in terra: ubi erugo et tu
nea demolit: et vbi fures effodi
unt et furantur. thesaurezate autem
vobis thesauros in celo. ubi ne
quod erugo neque tinea demolit: et
vbi fures non effodiunt nec furan
tur. Vbi enim est thesaurus tuus
ibi est et cor tuum.

Vnde iejunatus et ceterum.

c. **M**atth. vij. Scidu est annus
ad euangelium descendamus quod
quis solemnitas: et in sequenti
domina inchonet: non ecclesia addidit quatuor dies
procedentes. **L**ittera Iohannes est ut quodraginta
annus numerus impletus est aliquid. quod a sequenti
domina usque ad pascha sunt soli. xxvj. dies
iejunabilis: sed additis quatuor resultat numerus
merus quodragenarius: quod est suo ieiunio
secrastit. Sunt et duae rōtes mysticae quae in
qua feria iochon. Prima: quod passio christi ea
die fuit practicata et cum deliberatione firma
ta: quibus enim ista possit esse Iohannes. Secunda in
signi quod est tempus ieiuniū marie quodragesimalē: et
tempus perfecte claritatis: illuminans intellectum
et ad naturale lumen et quod ad supernaturale.
Quarta enim feria facta est sol et alia lumina
ria: cum annis mundi illuminassent quodammodo
la debilitate quā fecerat deus cum dixit. Si
at lux. Tertia: et est dies mercury vulgariter
dicta. Mercurii autem est planetus astrologus
est regnum in signo: et quod dicitur aq[ua] et
quod simul ferit cum sole et per facie. ut at

Tractatus. II.

ptz Act. xiiij. In signū scz q̄ hoies hoc tge dicit in secundis est periculosior: quia nō debet esse mundi corpe ut p̄go. et humili potest ita convinci cum sit sub nomine sancti lachrymis, et pleueratēs in bono qd est ec̄ critatis humilitatis. Secundum est: cū ē sole semp. i. ch̄zo. et p̄dicatores debent in nostro bono opere duo sint: scilicet meus esse facundi. Igit̄ ecclia ut feruētūs hoc rituū, et gloria, deus vult pro se gloriā rā, et leiuū suscipiam: reducit nos p̄ cineres q̄ principalis causa omnis bonit̄, et nobis ad memoriam mortis. et ch̄z̄s in euangelio tradit̄ meritum. Qui ergo vult surripere docet quo leiuū ne meritus p̄damus partem dei: perdit suam: deo leipum vīn̄ dicante.

Igit̄ in p̄sentī euāgelio inter̄sūt p̄ncipali: Quantū ad secundū admonet et docet ter christ⁹ a nobis excludere inqñē gloriā. Quādū ad secundū admonet et docet qua p̄dit̄ meritus bono p̄ oper: et suade: nos ch̄z̄s qualiter et q̄ sine debeamus re q̄ ponamus finē in deo ne cōmittam⁹. leiuū: cum dicit (Tu autē) qui non vis mala: Et si eo tangunt̄ tria pūcta: q̄ sunt p̄dere leiuū meritum (cum leiuū: vnḡ caput tuum: et faciem tuā lava). Sed condra fīmo: quia deferre caput inunctū vīn̄ hypocritas. Dicit ergo, (Cum leiuū nolite fieri sīc hypocrite tristes) Vbi fin̄ Ch̄ryb̄ aduertendū est: q̄ aliud est esse tristem, aliud se facere seu ostendere tristem. Qui em̄ leiuū eo ipso q̄ leiuū est tristes sed nō se facit tristem sed solū q̄ sānto alio quid facit ut tristes videat. Et isto modo dicit christ⁹: nolite fieri tristes, q̄r isto modo hypocrite se faciebāt tristes. Ideo subdit̄ (Exterminat ei facies suas) Exterminare sicut Hiero, testaf̄ est extra termios ponere. ideo p̄rie fin̄ cū exterminant̄ exiles, large tamen om̄e qd extra suos p̄st̄tos terminos ponit̄ exterminat̄. Qui ergo tristorem solito se fungit ex figura fāciei vel ex aliquo fuso: exterminat faciem sua. Et ita hypocrite faciūt̄ ut pareat̄ id est videant̄ (domini) leiuūantes Grego. viij. moral. Ab ilato labore aliud nisi extermínatio humana cogitatur. Hec ille, Ch̄ryb̄, suḡ Dat̄. Si ergo quis leiuū et tristem se facit hypocrita est: q̄sāco magis nequior est q̄ nō leiuū: sed argumen̄tis q̄būdā in facie sua pingit venale pallore, quasi leiuū signū. Hec ille (Amē) id est vere (dico vobis: receperunt mercedem suā) quia scz ut Remigius ait: receperunt id p̄pter quod leiuūauerunt. Vel est modus loquendi quo significat q̄ apō deum nullā mercedem tales mereantur.

In hac parte sunt duo documenta. Primum: q̄r fin̄ Augusti, ex hoc apparet q̄ inanis gloria non solum in rebo pulchris et gloriosis locum habet; sed in vilib⁹: putata et celi squalore et vestium folidibus. Imo vt

detur esse cōtra honestam cōversationem cū sit turpe. Et p̄terea si leiuū vnḡ caput: eque manifestab̄. Eo p̄ leiuū q̄ talē vnḡationē sicut et q̄ hypocrit̄rum fictionem. Ad ista dū uo argumētare spondet Hiero, dicens, q̄ loquit̄ ch̄z̄ iūtra ritum, p̄suītē palestine: vbi dieb̄ festis solent vnḡere capita. Hec ille. Et q̄ pat̄ et in iudea seu palestina vbi christus p̄dicabat: nō est turpe sed honestū et pulchrit̄ū inungere caput, et erat leticie signum. Et quia ita erat coluetū: nō fuisset ex hoc leiuū desp̄b̄sum. Ch̄ryb̄, p̄o, sup̄ Dat̄ theū dicit q̄ ista sunt p̄ exagḡegationēs dicta: et sensus nō est q̄ ista fiant, sed q̄ quātū possimū leiuū nostra celemus. Et idē dicit sententialiter Hiero. Sed arguo p̄tra solutionē veriusq̄, quia ex hoc sequitur q̄ bonū liḡ scandalizare p̄ximū q̄ crederet me nō leiuūare qn̄ leiuūare debuissēm. Ad hec dicendū est q̄ christus nihil alid intendit nisi vt inanem gl̄iam fugiamus. Leiuū q̄ sunt de p̄cepto nullus debet celare rōne p̄sc̄ta: ne, s. aliquē scandalizet. Esi insurgat motus inanis gl̄ie: ille non potest tollere meritu: cū homo in tali casu manifestet leiuū ex p̄ncipali intentio ne se scandalizet p̄ximū suū. Sed si dicatur q̄ saltē se exponit p̄culo mutādī int̄ectionē: dico q̄ nō ē certū q̄ peccabit murādo int̄ectionē: est tñ certū q̄ peccabit scādālē zādo frēm suū. Si p̄o sint leiuū votiva imperfecti q̄b̄ p̄culū iminet inanis gl̄andi debet ea abscondere p̄p̄ p̄culū inanis gl̄ie et sic loquit̄ christus et p̄dicti doctores. p̄ḡ

Feria. III. in capite ieunii

et posse possunt et debet illa ostendere ut gloriificet in eis deum et luceat cora hominum: ut non nunc chris Dat. v. (ne videar) i.e. ne sis (hominum ieunans) Videri enim aliquam importat incertitudinem cognitionis; ut cum in re dubia dicimus: videlicet mibi sic. Aliquis vero existentia rei et expressione veritatis: ut cum dicit Dorphirius. Videamus neque species neque genus simpliciter. i.e. uno modo dicitur. (Sed patrius quod est in abscondito). i.e. patri celesti quod est inservibilis: et habitat in corde fidei. In gloriam. Huic autem patri ieunatur quod eius amore ieunatur. ut eadem gloriam dicatur. Sed quare chris ista sollicitus moneret modo ieunari. Dicitur quod est ratione maximi fructus expensis per hos versus.

Sanatus gratificatur: ieunia forma reuelatur: Attenuatus docetur: morte penalia vitantur. Quae chris seruantur: domata carne tueruntur. Demon subiicitur: refouetur ieunia multos.

Ubi nota quod (sanatus). sicut in corpore (gratificatur ieunia). sicut deo et hominibus (forma). sicut ieunantes ad puocandum alios ad bonum (reuelantur). i.e. sunt causa et reuelent secretum dei. (Attenuatus). i.e. subtilitas intellectus (docetur). i.e. perbent facultatem et gram docendi legem dei (mortem) scilicet (penalia vitantur). i.e. pernas et pestes corporis vitare faciunt (Quae chris). i.e. in servitio chris (huius domata carnis: tueruntur) scilicet ad patriam (Demon subiicitur: refouent ieunia multos). i.e. pauperes. Et hec oia ex scriptura colliguntur. Et id subditur (Et pater tuus videt in abscondito reddet tibi) mercede eternam et alios fructus. In hac secula parte evangelij habemus duo pulchra documenta in sensu morali. Primum regit Chrysostomus super Dat. dices. Spumal facies quae conscientia intelligitur. Sicut enim in scriptu hominum gratiosa est facies pulchra: sic in oculis dei speciosa est conscientia modesta. Hac facie hypocrite quod hoies ieunant exterminantur: fallere voletes deum et hoies, nam semper vulnerata est conscientia ei quod peccat. Si ergo abstuleris conscientiam ab anima tua bene laus sit facie tua et bene ieunias. Hec ille. Secundum hoc tangit idem ibidem dices. Spumal: caput tuum chris est. Sustinet pota: sustinet cibas: et sic oleum misericordie caput tuum vincisti. i.e. chris quod clamat in euangelio: Quod vni de minimis meis fecistis: mibi fecisti. Hec ille.

Tunc accepta erunt ieunia praes: quod dicit Gregorius. quod illud ieunium deus approbat quod ad eius oculos manus elemosynas levat. Hec ille. Tunc moraliter notandum quod in scriptura multi triplices oleum nostrum quod inungit debet caput. i.e. mens nostra. Primum est oleum myrrinum. i.e. nitronis conscientiae: quod unigenitum habet. ut patet Heslerus. Secundum est oleum compassionis et misericordie: quod debet inungi plati. Chrysostomus. Sustinet pota recte. Tertium est oleum spiritualis leticie: quod inungit reges. i.e. sanctipatrum. Extra xxix. Sanctificatis vas tabernaculum vestrum. Faciens etiam i.e. conscientiam laudabilem. Primo lotio ne per triticos Hieronimus. Lavatio a malitia corrum hierosolimam et salua vias. Secundo lotio confessionis Isaiae. j. Lavamini mudi estote. Tertio lotio toleracie tribulacionis. Apocalypsi. vii. Lavaret stolas suas et dealbauerit eas in sanguine agni. Unde deus de aliis bonis illud. Genesim vii. Afferat pauculum aquam lavetur pedes vestri. i.e. affectus vestri a soribus terrenorum.

Quatum ad tertium chris horum nos ut si ne nomen ponamus in creatore et non in creatura principiue in divinitatis dictis (Nolite thesaurezare vobis thesauros in terra) Ubi est aduersarius qui thesauros in theca. i.e. repositoriis aurum et thesaurizare est auctor reponere seu pregarere. quod sit seu fieri deus ut hoc possit hinc sufficiencia ad necessitatem et decentiam sui et suorum. Qui ergo congregat divinitas ex avaricia et amore diuinarum in se: indebitur et iniuste thesaurezat: quod impedit finis propter quem sit thesaurezatio: cum ex hoc reddatur homo insufficiens et nullus. Qui enim sic congregat divinitas non audet vivi: sed infra illas moritur fame. Unde dicit Hieronimus ad Paulum. Antiquum dictum est. Avaro deest tamquam habens quod non habet. Hec ille. Hoc ergo quod prohibuit habens chris: quod illicitum est: et quod instabile et periculosum est. Unde subditus (ubi erugo et tinea demolitum: et vbi fures effodiunt et furantur) Rabanus. Tria ponit. Nam tres diuersitates diuinarum. Metalla eruginos: vestes tineas demoliriunt. Sunt autem alia quod neque eruginos neque tineas timet: sicut lapides preciosos: et ideo ponit generale decrementum. Nam fures quod deus divinitas rapere possunt. Hec ille (thesaurizare autem vobis thesauros in celo) non in celo corporeo sed Aug. quod de corpore preueniendum est: sed in spiritu-

Feria sexta post

li firmamēto qd nō trāsibit sicut corpore.
Est aut spūal celū ip̄e de⁹: in q̄ oīm spez
collocare debem⁹ (Ubi neḡ tinea dem⁹,
līf nec fures effe diūt: nec surāf) Sz qz pos
set alīq̄ dicere: q̄ nō oīs thefaut⁹ dissipat
erugine v̄l tinea, iō subūgīf (Ubi est thef
saur⁹ tu⁹; ibi est t̄ cor tu⁹) Hiero. i home.
Ecli dicat. Ecli nihil p̄p̄ euēiat: n̄ par
ua sustineb̄ tacturā iferiorib⁹ affix⁹, t̄ eorū
fuus fac⁹ a celestib⁹ cadēs t̄ nibil excels⁹
rū cogitare potēs. Hec ille. In hac pre
sunt multa docimēta. Primiū italī quod
Lb⁹, rāgit sup Dat. dices. Quid ḡme
llus ē supērrā reponere vbi incert⁹ e con
seruatōis euēt⁹: aut i celo vbi certa custo
dia: Que at stulticia ē illie relinqrev⁹ exi
tus es: t̄ illuc non p̄mittere q̄iter⁹ es:
Illie ḡsubam tuā collocā vbi p̄ziaz habes
Hec ille. Aliud moralit⁹ qd Raban⁹ tan
git dī. Ergo significat supbia; q̄ decorez
ptutū offuscat. Linea q̄ vestes latēt ro⁹
dit iudia & q̄ bonū studiū lacerat: t̄ cōpa
ctionē vnitat⁹ dissipat. Fures sūr hereti
ci t̄ demōes q̄sq ad h̄ sūr itēt v̄ spūales
viri spoliens. Hec ille. Aliud est docimēt⁹
rum v̄ vnuſq̄ ponat cor suum i celo: qd
ad lram ch̄is moner i dicto suo dices. the
saurizate t̄c. t̄ ecclia idē significat moralit⁹
facto suo dū cineres imponit dī. Demēto
q̄ cinis es. s. p̄ncipalr. Nā cū de⁹ hoiez fe
cerit ex ētūo elemēt⁹: mltū posuit de lu
to terre: t̄ paꝝ d̄ alijs elemēt⁹: vt doez ipa
grossicēs t̄ grauitas corporis nr̄i. Paꝝ igif
in hoie posuit de igne: vt paꝝ h̄et d̄ igne
cupiscētē t̄ auaricie t̄ iracundie. t̄ tñ ali
q̄ ita sūt ihati q̄ vident de aere crevit. Pa
rū etiā de aq: vt paꝝ h̄et de incōstātia cir
ca bōa opa. tñ aliq̄ vident d̄ aq facti: q̄ n̄
mia leuitate sunt agitati. mltū aut̄ posuit
de terra: vt mltū h̄et de būilitate que est
via ascēdēt i celū. q̄ h̄o est vt aq q̄ non
ascēdit nisi q̄ntū delēcēdit: t̄ tñ pauci vident
de terra facti. q̄ multi semp volūt eē sub
limes t̄ eleuati. Dicit etiā t̄ i ciuerē reuer
teris: vt discas nō amare qd̄ diū tecū hie
non valebis: Amen.

Feria quinta post dominicā
Quinq̄gesime.

Textus euang. Mat.ca. viij

Vm introisset Jesus
capharnaūz: accessit
ad euz cētūrio: rogās
euz t̄ dicēs. Dñe puer
meus iacet in domo paralytic⁹
t̄ male torqueſ. Et ait illi jesus
Ego venio t̄ curabo eū. Et rū
dens centurio ait. Dñe nō sum
dign⁹ vt intres sub tectu⁹ meū
sed t̄n dic v̄bo et sanabit puer
me⁹. Ma et ego sū hō sub prāte
cōstitut⁹ habēs sub me milites
et dico huic vade: t̄ vadit. t̄ alio
veni: et venit. et seruo meo: Fac
hoc: t̄ facit. Audiens aut̄ Jesus
miratus est: et seq̄ntib⁹ se dixit.
Amen dico vobis: nō inueni t̄a
tam fidē in ist⁹. Dico aut̄ vobis
q̄ multi ab oriente et occidente
veniēt et recubēt cū Abraam:
Isaac t̄ iacob in regno celorum
Filiū aut̄ regni eūcienſ in tene
bras exteriores: ibi erit fletus t̄
stridor dentiū. Et dixit jesus cē
turioni. Vade: t̄ sicut credidisti
fiat tibi. Et sanat⁹ est puer in il
la hora.

Vm introisset ie
sus capharnaūt̄. Matthel.
vij. Vide expositionē huius
euangelij dñica. ii. post octa
Epiphante.

Feria sexta post dñicā Quin
quagesime.

Text⁹ euang. Matth. v.

Didistis q̄r dictū ē an
tiquis. Diliges proximū tuū: t̄ odio habe
bis inimicū tuū. Ego
aut̄ dico vobis. Diligite inimici
cos vestros: bñfacite his q̄odes
rūt vos t̄ orate p̄ perseq̄ntib⁹ t̄